

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2026-2\(57\)-125-136](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2026-2(57)-125-136)

Мирослав Потоцький

*доктор філософії з права, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування
НПУ Донецького державного університету внутрішніх справ,
м. Кропивницький, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-2979-9114>*

Олег Літун

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту
Донецького державного університету внутрішніх справ,
м. Кропивницький, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-0427-7782>*

Олег Ягольник

*кандидат юридичних наук, старший викладач
кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету
підготовки фахівців для органів досудового розслідування
НПУ Донецького державного університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0009-0008-2867-4273>*

ДЕЯКІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Анотація. Дана наукова праця присвячена дослідженню окремих процесуальних особливостей проведення обшуку у кримінальному провадженні. Зазначено, що особистий обшук (обшук особи) не є самостійною слідчою (розшуковою) дією, а здійснюється виключно в рамках проведення інших слідчих (розшукових)/процесуальних дій. Кримінальний процесуальний закон не містить спеціальної норми, яка б регламентувала підстави та процесуальний порядок проведення особистого обшуку як окремої процесуальної дії. Наголошено, що з огляду на раптовий та невідкладний характер кримінального процесуального затримання та мету особистого обшуку, при раптовому захопленні правопорушника особистий обшук має бути проведений негайно. В окремих

випадках такий особистий обшук може бути проведений без участі понятих та застосування відео-фіксації (якщо мова йде про забезпечення безпеки). Констатовано, що у ході проведення обшуку в умовах воєнного стану, під час загрози обстрілу, особи, присутні у житлі чи іншому володінні можуть клопотати про зупинення обшуку до відбою повітряної тривоги, щоб пройти до укриття задля забезпечення особистої безпеки. Наголошено, що обшук може бути проведений й без присутності осіб у житлі чи іншому володінні особи. Запропоновано унормувати у положеннях ч. 3 ст. 236 КПК України тезу про те, що у разі загрози життю та здоров'ю учасників обшуку слідчий, прокурор зобов'язаний надати можливість присутнім особам покинути місце обшуку. Зупиняти обшук у такому випадку вважаємо недоцільним. Зауважено, що у контексті проведення невідкладного обшуку житла чи іншого володіння особи здобуття стороною обвинувачення у ході невідкладного обшуку речей, які у подальшому будуть речовими ознаками – не підпадають під категорію рятування майна. Переконані у тому, що законодавець, передбачивши такі виключення з засади недоторканності житла чи іншого володіння особи зовсім не це мав на увазі. До невідкладних ситуацій рятування людей та майна можна віднести стихійні лиха, військові дії, пожежі тощо. Наявність такої норми у кримінальному процесуальному законодавстві переслідує мету зняття відповідальності з уповноважених службових осіб за проникнення до житла чи іншого володіння особи без судового рішення у невідкладних випадках.

Ключові слова: кримінальне провадження, досудове розслідування, слідчі (розшукові) дії, обшук, особистий обшук, невідкладний обшук, рятування майна.

Myroslav Pototskyi

*PhD in Law, associate professor of the Department of Criminal Procedure and Forensics, Faculty of Training Specialists for Pre-Trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine, Donetsk State University of Internal Affairs
Kropivnitskyi, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-2979-9114>*

Oleh Litun

*PhD in Law, associate professor, Associate Professor of the Department of State and Legal Disciplines of the Educational and Scientific Institute of Law and Social Management of the Donetsk State University of Internal Affairs,
Kropivnitsky, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-0427-7782>*

Oleh Yaholnyk

*PhD in Law, senior lecturer of the Department of Criminal Procedure and Forensics,
Faculty of Training Specialists for Pre-Trial Investigation Bodies of the National
Police of Ukraine, Donetsk State University of Internal Affairs
Kropivnitskyi, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0008-2867-4273>*

SOME PROCEDURAL FEATURES OF CONDUCTING A SEARCH IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Abstract. This scientific work is devoted to the study of certain procedural features of conducting a search in criminal proceedings. It is noted that a personal search is not an independent investigative (search) action, but is carried out exclusively within the framework of other investigative (search)/procedural actions. The Criminal Procedure Code of Ukraine does not contain a special norm that would regulate the grounds and procedural order of conducting a personal search as a separate procedural action. It is emphasized that given the sudden and urgent nature of criminal procedural detention and the purpose of a personal search, in the event of a sudden seizure of an offender, a personal search must be conducted immediately. In some cases, such a personal search may be conducted without the participation of witnesses and video recording (if it is a question of ensuring security). It was stated that during a search under martial law, during the threat of shelling, persons present in a dwelling or other property may request a suspension of the search until the air raid siren goes off in order to go to shelter to ensure personal safety. It was emphasized that a search may be conducted without the presence of persons in a dwelling or other property of a person. It was proposed to regulate in the provisions of Part 3 of Article 236 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine the thesis that in the event of a threat to the life and health of the search participants, the investigator or prosecutor is obliged to provide the opportunity for the persons present to leave the place of search. We consider it inappropriate to stop the search procedure in such a case. It was noted that in the context of an urgent search of a person's dwelling or other property, the acquisition by the prosecution party during an urgent search of things that will later be material evidence does not fall under the category of property rescue. We are convinced that the legislator, having provided for such exceptions to the principle of inviolability of a person's home or other possessions, did not mean this at all. Urgent situations of saving people and property include natural disasters, military operations, fires, etc. The presence of such a norm in criminal procedural legislation pursues the goal of removing responsibility from authorized officials for entering a person's home or other possessions without a court decision in urgent cases.

Keywords: criminal proceedings, pre-trial investigation, investigative (search) actions, search, personal search, urgent search, property rescue.

Постановка проблеми. Обшук у кримінальному провадженні є самостійною слідчою (розшуковою) дією та, за загальним правилом, проводиться на підставі ухвали слідчого судді. Розрізняють такі види обшуку: обшук житла, обшук іншого володіння особи, особистий обшук. Також слід виокремити невідкладний обшук, який характеризується особливими підставами проведення. Кожен з видів обшуку має свої процесуальні особливості та, разом з тим, недоліки правового регулювання які потребують узгодження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню окремих проблемних аспектів проведення обшуку у кримінальному провадженні у своїх працях приділяли увагу такі вчені: А.Ф. Волобуєв, Н.В. Глинська, І.В. Гловюк, Т.О. Лоскутов, Ю.М. Мирошніченко, О.С. Смірнов, С.М. Тарасюк та інші. Не дивлячись на популярність даної тематики у наукових колах, станом на зараз відсутня єдність думок щодо процесуальних правил особистого обшуку, застосування окремих підстав для невідкладного обшуку.

Мета статті: дослідження процесуальних особливостей проведення обшуку особи у кримінальному провадженні; з'ясування недоліків правової регламентації проведення невідкладного обшуку; визначити особливості проведення обшуку в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Ст. 8 Європейської конвенції з прав людини закріплює право кожного на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції. Органи державної влади не можуть втручатись у здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб [1].

Відповідно до положень Конституції України не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду [2]. С.М. Тарасюк зазначає, що фундаментом, на якому ґрунтується легітимність усіх слідчих (розшукових) дій у житлі особи, є конституційне право на недоторканність житла, яке гарантує межі допустимого втручання органів досудового розслідування в приватне життя особи, безпосередньо захищає людську гідність, гарантує наявність зони безпеки, автономії, забезпечує її індивідуальну свободу, можливість для громадян безперешкодно обирати різні варіанти поведінки у сфері моральних відносин, побуту, особистого життя. Під конституційним правом особи на недоторканність житла слід розуміти гарантовану нормами кримінального процесуального

законодавства України можливість особи самостійно, відокремлено і вільно проживати в житлі, задовольняти свої господарсько-побутові потреби на підставі власного розсуду, реалізовувати право на приватне життя, а також закріплена в законі можливість розраховувати на захист від незаконного та необґрунтованого проникнення в її житло чи інше володіння [3, с. 58-59]. Обшук проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб [4].

Відповідно до положень чинного кримінального процесуального закону обшук є самостійною гласною слідчою (розшуковою) дією, яка, в першу чергу, суттєво обмежує право особи на приватність. Л.М. Перцова-Тодорова пише, що обшук це різновид слідчої (розшукової) дії, яка проводиться за наявності підстав уповноваженою особою, щодо обстеження житла, інших приміщень, споруд, ділянок місцевості, транспортних засобів, з метою виявлення та відшукування знаряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб та трупів [5, с. 205].

В рамках даної наукової роботи акцентовано увагу на окремих процесуальних аспектах проведення обшуку у кримінальному провадженні, а саме: процесуальних особливостях проведення особистого обшуку; окремих процесуальних особливостях проведення невідкладного обшуку; правове регулювання проведення обшуку в умовах воєнного стану.

Процесуальні особливості проведення особистого обшуку. Чинне кримінальне процесуальне законодавство України лише частково регламентує порядок особистого обшуку затриманої особи, що зумовлює суперечності між законом і практикою його застосування, створює ризики порушення прав людини й ускладнює доказування законності таких обшуків [6, с. 345].

Кримінальний процесуальний закон визначає можливість проведення особистого обшуку особи виключно з двома конкретними обставинами, а саме: 1) затримання особи в порядку ст. 208 КПК України; 2) проведення на підставі ухвали слідчого судді обшуку житла чи іншого володіння особи за наявності підстав, визначених ч. 5 ст. 236 КПК України [7]. Дійсно, особистий обшук (обшук особи) не є самостійною слідчою (розшуковою) дією, а здійснюється виключно в рамках проведення інших слідчих (розшукових)/процесуальних дій. КПК України не містить спеціальної норми, яка б регламентувала підстави та процесуальний порядок проведення особистого обшуку як окремої процесуальної дії. Згадування про підстави і порядок проведення особистого обшуку можна віднайти у інших нормах, які регламентують проведення процесуальних дій (в т.ч. й слідчих (розшукових), в рамках яких і допускається проведення особистого обшуку.

Нормами, які прямо чи опосередковано регламентують проведення особистого обшуку у кримінальному провадженні відповідно до положень КПК України є:

- ст. 168. Порядок тимчасового вилучення майна – *«Тимчасово вилучити майно може кожен, хто законно затримав особу в порядку, передбаченому статтями 207, 208, 298² цього Кодексу. Кожна особа, яка здійснила законне затримання, зобов'язана одночасно із доставленням затриманої особи до слідчого, прокурора, іншої уповноваженої службової особи передати їй тимчасово вилучене майно. Факт передання тимчасово вилученого майна засвідчується протоколом»;*

- ст. 208. Затримання уповноваженою службовою особою – *«Уповноважена службова особа, слідчий, прокурор може здійснити обшук затриманої особи з дотриманням правил, передбачених частиною сьомою статті 223 і статтею 236 цього Кодексу»;*

- ст. 223. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій – *«...обшук особи здійснюється з обов'язковою участю не менше двох понять незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії, крім особливостей, встановлених статтею 615 цього Кодексу»;*

- ст. 236. Виконання ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи. *«За рішенням слідчого чи прокурора може бути проведено обшук осіб, які перебувають в житлі чи іншому володінні, якщо є достатні підстави вважати, що вони переховують при собі предмети або документи, які мають значення для кримінального провадження. Обшук особи здійснюється особами тієї самої статі у присутності адвоката, представника на вимогу такої особи. Неявка адвоката, представника для участі у проведенні обшуку особи протягом трьох годин не перешкоджає проведенню обшуку. Хід і результати особистого обшуку підлягають обов'язковій фіксації у відповідному протоколі»;*

- ст. 298². Затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок – *«Уповноважена службова особа, яка здійснила затримання, здійснює особистий обшук затриманої особи з дотриманням правил, передбачених частиною сьомою статті 223 цього Кодексу»* тощо [4].

На наше переконання не до кінця є зрозумілим положення ч. 3 ст. 208 КПК України, а саме *«Уповноважена службова особа, слідчий, прокурор може здійснити обшук затриманої особи з дотриманням правил, передбачених частиною сьомою статті 223 і статтею 236 цього Кодексу»*.

Положення ч. 7 ст. 223 КПК України регламентують участь не менше двох понять у ході особистого обшуку особи. Однак, які ж саме правила з ст. 236 КПК України законодавець мав на увазі? Під правилами, передбаченими ст. 236 КПК України скоріше за все мається на увазі наступні: підстави (достатні підстави вважати, що особа переховують при собі предмети або документи, які

мають значення для кримінального провадження); вимога до осіб, які уповноважені проводити особистий обшук (обшук особи здійснюється особами тієї самої статі); особливості участі адвоката (обшук особи здійснюється у присутності адвоката, представника на вимогу такої особи. Неявка адвоката, представника для участі у проведенні обшуку особи протягом трьох годин не перешкоджає проведенню обшуку); фіксація (хід і результати особистого обшуку підлягають обов'язковій фіксації у відповідному протоколі) [4]. Вищезазначені правила здійснення особистого обшуку прямо передбачені відповідними нормами. Разом з тим, зазначення законодавцем, що особистий обшук затриманої особи здійснюється відповідно до правил, передбачених ст. 236 КПК Україна може означати ще й те, що такий особистий обшук має бути обов'язково здійснено із застосуванням безперервної відео-фіксації такого обшуку. Тут слід відзначити, що з огляду на раптовий на невідкладний характер кримінального процесуального затримання та мету особистого обшуку (про це йтиметься далі по тексту) вважається, що при раптовому захопленні правопорушника особистий обшук має бути проведений негайно. В окремих випадках такий особистий обшук може бути проведений без участі понятих та відео-фіксації (якщо мова йде про забезпечення безпеки).

О.Л. Дульський пише, що процесуальна діяльність адвоката спрямована на надання юридичної допомоги громадянам, житло чи інше володіння яких обшукують і які не є підозрюваними або взагалі не мають визначеного процесуального статусу. Професійна допомога адвоката вкрай необхідна у випадках, коли постає потреба проведення обшуку в членів сім'ї, співмешканців підозрюваного або осіб, які є власниками вилученого під час обшуку майна [8, с. 213]. В даному контексті викликають деякі заперечення положення ч. 5 ст. 236 КПК України, а саме: *«Неявка адвоката, представника для участі у проведенні обшуку особи протягом трьох годин не перешкоджає проведенню обшуку»*. Задля оцінки змісту цих положень, попередньо з'ясуємо яку мету може переслідувати обшук особи у кримінальному провадженні.

Так, результати особистого обшуку можуть мати самостійне доказове значення. При особистому обшуку можуть бути вилучені знаряддя вчинення правопорушення, речі, що були набути протиправним шляхом, інші предмети матеріального світу що мають значення для кримінального провадження. Проведення особистого обшуку є ефективним засобом збирання доказів стороною обвинувачення [9, с. 75-76]. Отже, особистий обшук може бути використаний для збирання доказів.

Водночас, О.С. Смірнов відзначає, що обшук особи під час затримання внаслідок його правової природи як складової цього заходу забезпечення кримінального провадження має на меті не тільки вилучення доказів, а й направлений на забезпечення безпеки осіб, які проводять затримання, а також

оточуючих, включаючи самого затриманого. На думку автора, можливість проведення обшуку з урахуванням цієї мети також має бути передбачена і чітко врегульована кримінальним процесуальним законодавством з метою недопущення необґрунтованого обмеження прав особи, що затримується [10, с. 391-392]. З вказаними положеннями складно не погодитись, адже в окремих випадках, забезпечення безпеки осіб виступає першочерговою метою особистого обшуку. Підтримуємо пропозицію автора щодо регламентації у кримінальному процесуальному законі спеціальної мети особистого обшуку – забезпечення безпеки осіб, які проводять затримання, а також оточуючих, включаючи самого затриманого.

З'ясувавши мету обшуку особи у кримінальному провадженні, а саме здобуття доказів та забезпечення безпеки осіб, які проводять затримання, а також оточуючих, уявляється, що переслідування такої мети не корелюється з положеннями ч. 5 ст. 236 КПК України. На практиці може мати місце ситуація, за якої особа, маючи при собі небезпечні предмети (холодна зброя, вогнепальна зброя, вибухонебезпечні предмети) до проведення особистого обшуку заявить клопотання про залучення адвоката до процедури особистого обшуку. Відповідно до букви закону, уповноважені службові особи мають чекати прибуття адвоката до трьох годин. Враховуючи вищезазначене, постає питання: Яким чином забезпечити в даному випадку безпеку уповноважених службових осіб, оточуючих, якщо у вилученні небезпечних предметів є нагальна необхідність? Вважається, що в вище окреслених випадках а також задля забезпечення ефективності проведення обшуку житла чи іншого володіння особи, особистий обшук може бути проведений без затримок, навіть за наявності клопотання про залучення адвоката. Разом з тим, убачається, що слідчий, прокурор зобов'язаний допустити адвоката або представника до проведення особистого обшуку на будь-якому етапі його проведення. З огляду на все вищезазначене, пропонуємо з абз. 2 ч. 5 ст. 236 КПК України речення «Неявка адвоката, представника для участі у проведенні обшуку особи протягом трьох годин не перешкоджає проведенню обшуку» виключити.

Окремі процесуальні особливості проведення невідкладного обшуку (поза попереднім судовим контролем). Відповідно до положень Конституції України у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, можливий інший, встановлений законом, порядок проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду і обшуку [2]. Згідно з ч. 3 ст. 233 КПК України слідчий, дізнавач, прокурор має право до постановлення ухвали слідчого судді увійти до житла чи іншого володіння особи лише у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення [4].

У даному контексті невідкладне проникнення до житла чи іншого володіння особи у зв'язку з безпосереднім переслідуванням особи можливе за умов: особа обґрунтовано підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення (як злочину, так і кримінального проступку); особа не виконує наказ уповноваженої службової особи – «залишатись на місці»; переслідування здійснюється безпосередньо – тобто безперервно (особа втікає «на очах» у уповноваженої службової особи).

Вважається, що проникнення до житла чи іншого володіння особи без судового рішення задля віднайдення доказів (так-би мовити для рятування майна) є сумнівною практикою, яка порушує конституційні права особи. По-перше, як в положеннях Основного Закону (ст. 30), так і в положеннях КПК України (ст. 233) мова йде про рятування «людей та майна». Тобто реальна загроза має бути одночасна як людям, так і їх майну. По-друге, здобуття стороною обвинувачення у ході невідкладного обшуку речей, які у подальшому будуть речовими ознаками – на в'язд можна вважати рятуванням майна. Переконані у тому, що законодавець, передбачивши виключення з засади недоторканності житла чи іншого володіння особи зовсім не це мав на увазі. На наш погляд до невідкладних ситуацій рятування людей та майна можна віднести стихійні лиха, військові дії, пожежі тощо. Наявність такої норми у кримінальному процесуальному законодавстві переслідує мету зняття відповідальності з уповноважених службових осіб за проникнення до житла чи іншого володіння особи без судового рішення у невідкладних випадках.

Правове регулювання проведення обшуку в умовах воєнного стану. Обшук як правообмежуюча слідча (розшукова) дія реалізується в умовах додаткових загальних обмежень, пов'язаних із воєнним станом. Державою має бути створений ефективний механізм забезпечення права на мирне володіння майном, інших прав учасників, забезпечений баланс публічних і приватних інтересів. Обшук в умовах воєнного стану характеризується специфікою регулювання та дискреції, адже наповненість норм ст. 615 КПК України оцінними поняттями, справедливо направлена на врахування різноманітності ситуацій, які можуть виникати під час воєнного стану [11, с. 201-202].

Умови воєнного стану унеможливають застосування стандартних процедур у ході досудового кримінального провадження. Вбачається, що особливий режим кримінального провадження в умовах воєнного стану, з огляду суттєві перешкоди кримінальному провадженню, має характеризуватись спрощенням процедур проведення процесуальних дій та розширенням можливостей розсуду сторони обвинувачення на стадії досудового кримінального провадження.

Відповідно до положень ст. 615 КПК України особливостями проведення обшуку в умовах воєнного стану є: заміна судового контролю на прокурорський контроль; можливість проведення без участі понятих (фіксування здійснюється

доступними технічними засобами шляхом безперервного відеозапису); допускається складення протоколу згодом (однак не пізніше сімдесяти двох годин з моменту завершення обшуку); допускається проведення обшуку у нічний час (ст. 223 КПК України) [4].

Під час проведення обшуку в умовах воєнного стану, під час загрози обстрілу, може виникнути нагальна необхідність у зупиненні обшуку до відбою повітряної тривоги. Так, у ході обшуку учасники (особи, присутні у житлі чи іншому володінні) можуть клопотати про зупинення слідчої (розшукової) дії задля того щоб пройти до укриття на час повітряної тривоги.

Відповідно до положень ч. 3 ст. 236 КПК України слідчий, прокурор має право заборонити будь-якій особі залишити місце обшуку до його закінчення та вчиняти будь-які дії, що заважають проведенню обшуку. Згідно ч. 4 ст. 236 КПК України у разі відсутності осіб у житлі чи іншому володінні копія ухвали повинна бути залишена на видному місці у житлі чи іншому володінні особи [4]. Отже обшук може бути проведений й без присутності осіб житлі чи іншому володінні особи. Вважаємо за доцільне унормувати у положеннях ч. 3 ст. 236 тезу про те, що у разі загрози життю та здоров'ю учасників обшуку слідчий, прокурор зобов'язаний надати можливість присутнім особам покинути місце обшуку. Зупинку процедури обшуку, що супроводжується покиданням житла чи іншого володіння особи усіма учасниками вважаємо недопустимим. У окресленій ситуації обшук житла чи іншого володіння особи може продовжуватись й без присутності інших осіб.

Висновки. Враховуючи усе вищезазначене, слід підсумувати, що особистий обшук (обшук особи) не є самостійною слідчою (розшуковою) дією, а здійснюється виключно в рамках проведення інших слідчих (розшукових)/процесуальних дій. Кримінальний процесуальний закон не містить спеціальної норми, яка б регламентувала підстави та процесуальний порядок проведення особистого обшуку як окремої процесуальної дії.

З огляду на раптовий та невідкладний характер кримінального процесуального затримання та мету особистого обшуку вважається, що при раптовому захопленні правопорушника особистий обшук має бути проведений негайно. В окремих випадках такий особистий обшук може бути проведений без участі понятих та відео-фіксації (якщо мова йде про забезпечення безпеки).

У контексті проведення невідкладного обшуку житла чи іншого володіння особи: переслідування мети у вигляді здобуття стороною обвинувачення у ході невідкладного обшуку речей, які у подальшому будуть визнані речовими ознаками – не може підпадати під категорію «рятування майна». Переконані у тому, що законодавець, передбачивши виключення з засади недоторканності житла чи іншого володіння особи зовсім не це мав на увазі.

У ході проведення обшуку в умовах воєнного стану, під час загрози обстрілу, особи, присутні у житлі чи іншому володінні можуть клопотати про

зупинення обшуку до відбою повітряної тривоги, щоб пройти до укриття задля забезпечення особистої безпеки. Наголошено, що обшук може бути проведений й без присутності осіб у житлі чи іншому володінні особи. Вважаємо за доцільне унормувати у положеннях ч. 3 ст. 236 тезу про те, що у разі реальної загрози життю та здоров'ю учасників обшуку слідчий, прокурор зобов'язаний надати можливість присутнім особам покинути місце обшуку. Зупинку процедури обшуку у вищевказаному випадку вважаємо недоцільним.

Література:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. Рада Європи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 08.02.2026).
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.02.2026).
3. Тарасюк С.М. Кримінальний процесуальний механізм забезпечення конституційних прав особи при проведенні в її житлі чи іншому володінні слідчих (розшукових) дій: дис. ... д-ра філософії. Одеса, 2021. 255 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон від 13.04.2012. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 12.02.2026).
5. Перцова-Тодорова Л.М. Забезпечення прав та законних інтересів осіб під час проведення обшуку на стадії досудового розслідування: дис. ... д-ра філософії. Київ, 2022. 246 с.
6. Мирошниченко Ю.М. Обшук особи в кримінальному провадженні: проблеми правового регулювання та практики застосування. *Dictum Factum*. 2025. № 2(18). С. 341-345.
7. Постанова Верховного Суду колегією суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду від 26.09.2023 р. Справа № 404/2409/20. Провадження № 51-2742км23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113817265> (дата звернення: 13.02.2026).
8. Дульський О.Л. Забезпечення стороною захисту дотримання прав та законних інтересів учасників проведення обшуку: дис. ... д-ра філософії. Київ, 2020. 275 с.
9. Потоцький М.М. Затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення: дис. ... д-ра філософії. Кропивницький, 2022. 275 с.
10. Смірнов О. С. Нормативне регулювання обшуку особи. *Правові новели*. 2023. № 19. С. 389-395. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/prno_2023_19_52 (дата звернення 12.02.2026)
11. Смірнов О.С. Обшук у кримінальному провадженні: дис. ... д-ра філософії. Кропивницький, 2023. 250 с.

References::

1. Konventsiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 [in Ukrainian].
2. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
3. Tarasiuk S.M. (2021). Kryminalnyi protsesualnyi mekhanizm zabezpechennia konstytutsiinykh prav osoby pry provedenni v yii zhytli chy inshomu volodinni slidchykh (rozshukovykh) dii [Criminal procedural mechanism for ensuring the constitutional rights of a person when conducting investigative (search) actions in his or her home or other property]. PhD thesis. Odesa [in Ukrainian].
4. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [in Ukrainian].

5. Pertsova-Todorova L.M. (2022). Zabezpečennia prav ta zakonnykh interesiv osib pid chas provedennia obshuku na stadii dosudovoho rozsliduvannia [Ensuring the rights and legitimate interests of individuals during a search at the stage of pre-trial investigation]. PhD thesis. Kyiv [in Ukrainian].

6. Myroshnychenko Yu.M. (2025). Obshuk osoby v kryminalnomu provadzhenni: problemy pravovoho rehuliuвання ta praktyky zastosuvannia [Search of a person in criminal proceedings: problems of legal regulation and application practice]. *Dictum Factum*. 2(18). 341-345 [in Ukrainian].

7. Postanova Verkhovnoho Sudu kolehiieiu suddiv Druhoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu [Resolution of the Supreme Court by the panel of judges of the Second Judicial Chamber of the Criminal Court of Cassation]. (2023, september 26)/ Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113817265> [in Ukrainian].

8. Dul'skyi O.L. (2020). Zabezpečennia storonoiu zakhystu dotrymanna prav ta zakonnykh interesiv uchashnykiv provedennia obshuku [Ensuring that the defense party respects the rights and legitimate interests of the search participants]. PhD thesis. Kyiv [in Ukrainian].

9. Pototskyi M.M. (2022). Zatr'yannia osoby za pidozroiu u vchynenni kryminalnoho pravoporushennia [Detention of a person on suspicion of committing a criminal offense]. PhD thesis. Kropyvnytskyi [in Ukrainian].

10. Smirnov O. S. (2023) Normatyvne rehuliuвання obshuku osoby [Regulatory regulation of personal searches]. *Pravovi novely – Legal novels*. 19. 389-395. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/prno_2023_19_52 [in Ukrainian].

11. Smirnov O.S. (2023). Obshuk u kryminalnomu provadzhenni [Search in criminal proceedings]. PhD thesis. Kropyvnytskyi [in Ukrainian].